

12. Sa'diyev A. O'zbekiston xalqlar tarixini o'qitish. - Toshkent, 1993. - B. 98.
13. Sinfdan tashqari tarbiyaviy ishlar Konsepsiyasi /O'quvchi ma'naviyatini shakllantirish. Umumta'lim maktablari, ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosarlari va tarbiyachilar uchun qo'llanma. - T.: Sharq, 2000. - 301 b.
14. Xodiyev B.Y., Golish L.V., Rixsimboyev O.K. Keys-stadi - iqtisodiy oliy o'quv yurtidagi zamonaviy ta'lim texnologiyasi: Ilmiy-uslubiy qo'llanma /"Zamonaviy ta'lim texnologiyalari" turkumi. T.: TDIU, 2009. - 150 b.

Elektron ta'lim resurslari

1. www.pedagog.uz
2. www.ziyounet.uz
3. www.history.ru

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLYI VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

Ro'yxatga olindi

BD-5110600 - 3.04

2018-yil "3" 03

TARIX O'QITISH METODIKASI

FAN DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar

Ta'lim sohasi: 110000 – Pedagogika

Ta'lim yo'nalishi: 5110600 – Tarix o'qitish metodikasi

Toshkent – 2018.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018 yil "21" 03 dagi «21» - sonli buyrug'ining 9 - ilovasi bilan fan dastur ro'yxati tasdiqlangan.

Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashining 2018 yil "9" 03 dagi "1" -son majlis bayoni bilan ma'qullangan.

Fan dasturi Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat pedagogika universitetida ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Mansurov O' - TDPU, "O'zbekiston tarixi va tarix o'qitish metodikasi" kafedrasidotsenti, t.f.n.
Raxmatullaeva A. - TDPU, "O'zbekiston tarixi va tarix o'qitish metodikasi" kafedrasida katta o'qituvchisi, t.f.n.

Taqrizchilar:

F. Мирзяев TTESI qoshidagi AL tarix o'qituvchisi
A. Sariboyev tarix fanlari nomzodi, Ajiniyoz nomli Nukus DPI "Tarix o'qitish metodikasi" kafedrasid mudiri

Fan dasturi Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat pedagogika universiteti o'quv-uslubiy kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2017 yil "21" 12 dagi "5" -sonli bayonnomma).

47. O'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida 1918-1939-yillarda Xindiston mavzusini o'rganish o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
48. O'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida 1918-1939-yillarda Turkiya, Eron, Afg'oniston mavzusini o'rganish o'qitishda interfaol usullardan foydalanish

VI. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari Asosiy adabiyotlar

1. Sagdiyev A, Fuzailova G, Hasanova M. Tarix o'qitish metodikasi. - T.: TDPU, 2008.
2. Soy M.N., Djuraeva R.X. Sovremennie tekhnologii sovershenstvovaniya obucheniya - T., 2010.
3. Tolipov U.Q. Pedagogik texnologiyalarning tabiiy asoslari. - T., 2008.
4. Azixo'jaeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. - T.: TDPU, 2003.
5. Yo'ldoshev J.Q., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. - T.: O'qituvchi, 2004.
6. Yo'ldoshev J. Ta'lim yangilanish yo'lida. -T.: O'qituvchi, 2000.
7. Ziyamuxamedova S, Ziyamuxamedov B. Novaya pedagogicheskaya texnologiya. - T.: Abu Ali ibn Sino, 2002.
8. Inoyatov U.I., Muslimov N.A., va boshq. Pedagogika: 1000 ta savolga 1000 ta javob: - Toshkent: Ilm-Ziyo, 2012. 12 b.t.
9. Toshpo'latov T., G'afforov Y. Tarix o'qitish metodikasi. - T.: O'zMU - Universitet, 2002. - 190 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 488 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent, O'zbekiston, 2016. - 56 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash- yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 48 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy taxlil, qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik- har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 104 b.
5. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshita ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni.
6. Akademik litseylarning ijtimoiy-gumanitar fanlar va xorijiy filologiya yo'nalishidagi tarmoq ta'lim standarti va chuqurlashtirilgan fanlar o'quv dasturlari. - T., 2016.
7. Ganiyeva M., Fayzullayev D. Zamonaviy o'qitish vositalarining pedagogik texnologiyalari to'plami. - Toshkent: Iqtisodiyot, 2013. - 95 b.
8. Golish L.V. Faol o'qitish usullari: mazmun tanlash, amalga oshirish. Ekspress qo'llanma. - Toshkent: TESIS, 2001. - 38 b.
9. Golish L.V., Fayzullayeva D.M. Pedagogik texnologiyalarni loyihalashtirish va rejalashtirish. - Toshkent: Iqtisodiyot, 2011. - 206 b.
10. Короткова М. В., Студеникин М.Т. Методика обучения истории в схемах таблиц описаниях. Практическое пособие для учителей. - М., 1997.
11. Короткова М.В., Студеникин М.Т. Методика обучения истории. — М., 1993.

30. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Davlat mulkini xususiy lashtirish. Ko'p ukladli iqtisodiyot mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
31. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekiston iqtisodiyotining barqarorlashuvi va taraqqiyoti mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
32. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Aholimi ijtimoiy himoyalash va millatlararo totuvlikni mustahkamlanishi mavzusini o'qitishda hamkorlikda o'qitish texnologiyasidan foydalanish
33. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Milliy xafsizlikni va mamlakat mudofaa qobiliyatini mustahkamlanishi mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
34. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Ma'naviy meros, milliy va diniy qadriyatlarining tiklanishi va rivojlanishi mavzusini o'qitishda loyiha texnologiyasidan foydalanish
35. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Ta'lim-madaniyat ravnaqi. Jismoniy tarbiya va sport mavzusini o'qitishda loyiha texnologiyasidan foydalanish
36. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekiston Respublikasining tinchliksevar siyosati mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
37. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekistonning mustaqil davlatlar hamdo'stligi va Markaziy Osiyo davlatlari bilan hamkorligi mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
38. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekistonning xorijiy mamlakatlar bilan o'zaro manfaatli aloqalari mavzusini o'qitishda hamkorlikda o'qitish texnologiyasidan foydalanish
39. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida 1918-1939-yillarda xalqaro munosabatlar mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
40. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Rossiyada fevral va oktyabr davlat to'ntarishlari va iqtisodiy-siyosiy o'zgarishlar mavzusini o'rganish o'qitishda toifali jadvallarni tuzish
41. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida 1918-1939-yillarda Rossiya mavzusini o'rganish
42. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida 1918-1939-yillarda Germaniyamavzusini o'qitishda Keys texnologiyasidan foydalanish
43. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida 1918-1939-yillarda Angliya mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
44. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida 1918-1939-yillarda Italiya va Ispaniya mavzusini o'qitishda toifali jadvallarni tuzish
45. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida 1918-1939-yillarda AQSH mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
46. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida 1918-1939-yillarda Xitoy mavzusini o'rganish o'qitishda interfaol usullardan foydalanish

I. O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

Tarix o'qitish metodikasi ilmiy pedagogik fan bo'lib, u o'quvchilarga tarixdan puxta bilim berish, ularni milliy istiqlol g'oyasi ruhida tarbiyalash va kamol topirishda o'rtta ta'lim va o'rtta maxsus ta'lim tizimida o'qitiladigan tarix kursining maqsadini, ta'lim-tarbiya vazifalari, mazmuni, metod va usullarini hamda tarix o'qitishning eng muhim vositalarini belgilab beradi.

Tarix o'qitish metodikasining asosiy fan sifatida oliy o'quv yurtlaridagi tarix fakultetlarining o'quv rejasiga kiritilishi va uni o'rganishdan ko'zda tutilgan maqsad, kelgusida o'qituvchi bo'lib chiqadigan talabalarni o'rtta ta'lim va o'rtta maxsus ta'lim tizimida tarix o'qitishning ilmiy asoslari bilan qurollantirishdan iborat.

Tarix o'qitish metodikasi o'zining mustaqil tekshirish predmetiga ega. O'rtta ta'lim va o'rtta maxsus ta'lim tizimida tarix fanining o'qitilishi va o'qitish jarayonining o'rganilishi tarix o'qitish metodikasining predmetini tashkil etadi. O'qitish jarayonining ob'ektiv suratlarda amal qiladigan o'z qonuniyatlari bor. Ularni bilib olish va ta'lim-tarbiya jarayonida bu qonuniyatlarga amal qilish, ularni oqilona foydalanish o'rtta ta'lim va o'rtta maxsus ta'lim tizimida tarix o'qitishni ilmiy asosda olib borishning muhim shartidir.

Tarix o'qitish metodikasi – pedagogika fanlari sohasidagi alohida o'zining o'ringa ega. Ushbu fan yildan yilga murakkablashib borayotgan faktik material faol fikrlashni shakllantirish va didaktika qonunlarini chuqur bilib olish uchun ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi. Tarix fanlarini samarali, maqsadli o'qitishda muhim o'rin tutadi.

Tarix o'qitish metodikasi umumkasbiy fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 2-kursda o'qitilishi maqsadga muvofiq. Bo'lajak tarix o'qituvchisi umumta'lim maktablari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlarda o'qituvchi sifatida dars olib borganligi uchun o'qitish amaliyoti bilan bevosita bog'lanadi. Shuning uchun amaliyotda zarur bo'lgan kasbiy bilimlarni, ta'lim va tarbiyani amalga oshirish metodlari egallanadi. Ushbu kurs talabalarni tarix fanlarini o'qitishning nazariy asoslarini tushinishga, ilmiy adabiyotlarni tahlil qilishga, va tajriba davomida olingan natijalarni tahlil qilishga yo'naltiradi.

II. O'quv fanining maqsadi va vazifasi

Fanni o'qitishdan maqsad o'rtta maxsus ta'lim tizimida o'qitiladigan tarix faning maqsadini, ta'lim-tarbiya vazifalari, mazmuni, metod va usullarini o'quvchilarga tarixdan puxta bilim berish, ularni milliy g'oyasi ruhida tarbiyalash va kamol topirishda hamda tarix o'qitishning eng muhim vositalarini belgilashga mos bilim, ko'nikma va shakllantirishdir.

Fanning vazifasi - talabalar ta'lim va tarbiya jarayonini tashkil etish, ta'lim jarayonning samaradorligini oshirish, zamon talablari, innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tarix fanini o'qitishga bo'lgan munosabatlarni shakllantirishdan iborat.

Fan bo'yicha talabalar bilim, ko'nikma va malakalariga quyidagi talablar qo'yiladi. **Talaba:**

15. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekistonning ijtimoiy-siyosiy hayoti. O'zbekiston sanoatining bir tomonlama rivojlanishi mavzusini o'qitishda loyiha texnologiyasidan foydalanish
16. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida 1950-1990-yillarda O'zbekiston qishloq xo'jaligi. Paxta yakka hokimligi mavzusini o'qitishda hamkorlikda o'qitish texnologiyasidan foydalanish
17. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy hayotida inqirozli holatning vujudga kelishi mavzusini o'qitishda Keys texnologiyasidan foydalanish
18. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Madaniy va manaviy hayot mavzusini o'qitishda Keys texnologiyasidan foydalanish
19. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida «Qayta qurish»siyosati va uning barbod bo'lishi. O'zbekistonning mustaqillik uchun harakatlari mavzusini o'qitishda hamkorlikda o'qitish texnologiyasidan foydalanish
20. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekistonning o'z taraqqiyot yo'li mavzusini o'qitishda loyiha texnologiyasidan foydalanish
21. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekiston parlamenti-Oliy Majlisning tashkil etilishi mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
22. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekiston Respublikasi Oliy majlisining qonunchilik faoliyati mavzusini o'qitishda hamkorlikda o'qitish texnologiyasidan foydalanish
23. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Mustaqil O'zbekiston Respublikasining tashkil topishi mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
24. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekiston Respublikasining konstitutsiyasi va davlat ramzlarining qabul qilinishi mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
25. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekistonning ma'muriy-hududiy tuzilishi. Aholisining milliy tarkibimavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
26. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Milliy davlat boshqaruvi hokimiyati tizimining barpo etilishi mavzusini o'qitishda hamkorlikda o'qitish texnologiyasidan foydalanish
27. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Mahalliy o'zini-ozini boshqarish organlarining tashkil etilishi mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
28. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Siyosiy partiyalar jamoat tashkilotlari va ommaviy axborotlar vositalarining demokratiyaning rivojlanishidagi roli mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
29. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekistonning bozor iqtisodiyotiga o'tish yo'li. Iqtisodiy islohotlarning huquqiy asoslari mavzusini o'qitishda loyiha texnologiyasidan foydalanish

- tarix o'qitish metodikasining predmeti, maqsad va vazifalari;
- umumiy o'rtta, o'rtta maxsus va kasb-hunar ta'limi tizimi DTS, dasturlar va darsliklar tahlili;
- tarix o'qitishning tashkiliy shakllari, dars, uning turlari, tuzilishi;
- umumiy o'rtta, o'rtta maxsus va kasb-hunar ta'limi tizimida tarix darslarini tashkil etish to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi;
- zamonaviy tarix darslari va ta'lim texnologiyalari asosida darsni tashkil etish;
- tarix o'qitish metodlar klassifikatsiyasi;
- ta'lim vositalari;
- o'quv metodik majmualar va elektron o'quv majmualarni yaratish;
- tarix fanidan mustaqil ishlarni tashkil etish;
- zamonaviy tarix o'qituvchisiga qo'yiladigan talablarni bilishi, malaka hosil qilishi va amalda qo'llay olishi;
- zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish;
- tarix fanidan sinfdan tashqari ishlarni tashkil etish;
- tarix xonasini jihozlash ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim.

III. Asosiy qism

Fanning nazariy mashg'ulotlari mazmuni

1-modul. Tarix o'qitish metodikasi pedagogik fan sifatida

1-mavzu: Tarix o'qitish nazariyasi va metodikasining predmeti, maqsad va vazifalar

O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risidagi qonun", "Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi"ga binoan tarix fanini o'qitishda o'qitayotgan islohotlar. Umumiy o'rtta ta'lim, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun yaratilgan Davlat Ta'lim standartlari, dasturlar, darsliklar va o'quv qo'llanmalar. Tarix o'qitish metodikasi fan sifatida rivojlanishi.

O'zbekiston Respublikasi mustaqilligi davrida va ungacha umum o'rtta ta'lim, O'rtta Maxsus ta'lim tizimida tarix fanining mazmun va mohiyati.

Tarix o'qitish nazariyasi va metodikasining predmeti va uning vazifalari. Tarix o'qitish jarayonining tarkibiy qismlari va ular o'rtasidagi aloqalar. Tarix o'qitish nazariyasi va metodikasining boshqa fanlar bilan bog'liqligi.

2-mavzu: Umumiy o'rtta, o'rtta maxsus va kasb-hunar ta'lim tizimida tarix fani o'qitishning maqsad va vazifalari

Umumiy o'rtta ta'lim tizimida tarix fani o'qitishning maqsad va vazifalari. Umumiy o'rtta tarix ta'lim tizimini strukturasi. Umumiy o'rtta ta'lim tizimida tarix fanini o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari. O'rtta maxsus va kasb-hunar ta'lim tizimida tarix fanini o'qitishning maqsad va vazifalari. O'rtta maxsus va kasb-hunar tarix ta'lim tizimi strukturasi.

Tarixni bilish metodologiyasiga oid bilimlar: sabab va oqibat, tarixiy aloqalar haqida, tarixiy taraqqiyot qonuniyatlari haqida, tarix fani haqida bilimlar. Tushunchalarni shakllantirish yo'llari: Induktiv va deduktiv.

Kurs ishi bo'yicha ustubiy ko'rsatmalar

Kurs ishlaridan ko'zlangan maqsad talabalarning egallagan bilimlarini tekshirish, shuningdek, ularni mustaqil fikrlash, ilmiy-ijodiy ish olib borishga tayyorlashdan iborat. Uni tayyorlash davomida talaba mustaqil ravishda ilmiy, tarixiy va badiiy adabiyotlar bilan tanishadi. Shu asnoda uning bilimlari doirasi kengayadi.

1. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Turkistonda 1917-yilgi ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar mavzusini o'qitishda loyihaga texnologiyasidan foydalanish
2. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Turkistonda sovet hokimiyatining o'rnatilishi Turkiston muxtoriyati mavzusini o'qitishda hamkorlikda o'qitish texnologiyasidan foydalanish
3. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Turkistonda sovetlar boshqaruvi tizimining mustahkamlanishi. TASSRning tashkil topishi mavzusini o'qitishda Keys texnologiyasidan foydalanish
4. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Turkistonda sovet hokimiyatiga qarshi xarakatlar mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
5. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Buxoro va Xorazm xalq sovet respublikalarining tuzilishi mavzusini o'qitishda ta'lim texnologiyalardan foydalanish
6. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Milliy siyosat va davlat qurilishi masalalar mavzusini o'qitishda prezentatsiya darslari
7. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida YAngi iqtisodiy-siyosat er-suv islohoti mavzusini o'qitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish
8. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Respublika qishloq xo'jaligini jamoalashtirish va uning oqibatlari mavzusini o'qitishda loyihaga texnologiyasidan foydalanish
9. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekistonda madaniy-marifiy hayot mavzusini o'qitishda hamkorlikda o'qitish texnologiyasidan foydalanish
10. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekistonning urush girdobiga tortilishi. Manaviy va moddiy kuchlarning frontga safarbar etilishi mavzusini o'qitishda interfaol usullardan foydalanish
11. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekiston sanoati va qishloq xo'jaligi front xizmatida mavzusini o'qitishda ta'lim texnologiyalardan foydalanish
12. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Urush yillarda fan, maorif va madaniyat mavzusini o'qitishda prezentatsiya darslari
13. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida O'zbekistonlik jangchilarning fashizmi tor-mor etishdagi jasoratlari mavzusini o'qitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish
14. O'rtta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida Urushdan keyingi yillarda O'zbekiston xalq xo'jaligining ahvoli. Mamuriyatchilikning kuchayishi mavzusini o'qitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish

Tushunchalar va qonuniyatlar, o'quvchilarning nazariy bilimlari va ilmiy dunyoqarashini shakllantirishning muhim tarkibiy qismi ekanligi. Tushuncha va qonuniyatlar, o'qitish va hozirgi davrdagi voqealarni anglab olishda asosiy omil.

2-modul. Tarix fani me'yoriy hujjatlari

1-mavzu: Umumiy o'rtta ta'lim tizimida tarix fanini Davlat Ta'lim Standartlari, dastur va darsliklarning tuzilishi va mazmuni

Tarix bo'yicha DTS strukturasi va mazmuni: kirish, majburiy minimum, tayanch komponent va tayyorgarlikka talablar bo'limi. O'rtta umumta'lim maktablari uchun yaratilgan o'quv dasturlari tuzilishi, mazmuni, uzviyligi va uzluksizligi. Tarix fanlaridan yaratilgan o'quv qo'llanmalari, darsliklarida, umumlashtirish fakt va qoidalar, tayanch komponentlar, o'qituvchilar tomonidan beriladigan nazariy bilimlarga qo'yiladigan didaktik talablar

2-mavzu: Zamonaviy tarix darsliklari

Tarix darsligi bilim manbai va ta'lim vositasi sifatida. Tarix darsligining vazifalari ta'lim vositasi asosi muvofiqlashtirish vazifasi; axborot manbai, fan bo'yicha bilimlar tizimi, o'quvchilar bilim va malakalarini integratsiyalash, majburiy o'quv materialini yig'indilari, nazorat vazifasi, tarixni mustaqil o'rganish vositasi, o'z-o'ziga ta'lim vazifasi, shaxs shakllanishiga ta'sir vositasi, tarbiyalovchilik vazifasi.

Tarix darsligining asosiy tarkibiy qismlari: mavzuga oid matn, (asosiy, qo'shimcha, izohlovchi), qo'shimcha komponentlar (illyustrativ, metodik, asosiy shartli belgilar) hisoblanadi. O'quvchilarning darslik matni va illyustratsiyalar bilan ishlash usullari.

3-modul. Tarix o'qitishning tashkiliy shakllari

1-mavzu: Tarix o'qitishning tashkiliy shakllari. Dars, uning turlari va tuzilishi

Dars o'quv va tarbiyaviy ishlarning asosiy tashkiliy shakli. Zamonaviy tarix darsi, unga qo'yiladigan talablar. Tarix darslari mavzularining uzviyligi va didaktik jihozlanishi. Ta'lim va tarbiya jarayonining maxsus shakllari dars samaradorligini oshirishning muhim omili ekanligi. Dars turlari. An'anaviy va no'an'anaviy darslar. Seminar mashg'ulotlari, o'quv ekskursiyalari va anjumanlar. O'qituvchining darsga tayyorgarlanishi. Mavzular bo'yicha rejalashtirish. Dars rejasi va uning tarkibiy qismlari.

Ma'ruza va seminar darslarini tahkil etishning didaktik asoslari

Tarix darsiga qo'yiladigan didaktik talablar: ongli ta'lim, ilmiylik, kursatmalilik, o'quvchilarni bilish imkoniyati va yosh psixologik xususiyatlari, uzviylik va uzluksizlik, tarixni zamon bilan bog'lash. Ta'lim tarbiya maqsadi. Ta'lim tarbiya mazmuni. Didaktik jarayon. Tashkiliy shakllari. Mavzular bo'yicha aniq o'rganish uchun u tashxislanuvchi holda bo'lishi kerak. O'quvchilarda shakllanayotgan ma'lum sifat va xususiyatlarni ulchash va baholash.

Ma'ruza haqida tushuncha va uning asosiy vazifalari. Ma'ruzaning samaradorlik shartlari. Ma'ruza turlarining o'ziga xos xususiyatlari.

Seminar mashg'ulotlarining o'ziga xos xususiyatlari. Seminar mashg'ulotlarida ta'lim berish texnologiyasini loyihalash va rejalashtirish

4-modul. Tarix ta'limi metodlari

1-mavzu: Tarix o'qitishning metodlari va ularning klassifikatsiyasi

Ta'lim metodlari va usullari. Tarix darslarida qo'llaniladigan metodlarining uyg'unligi. Tarix o'qitish metodlari klassifikatsiyasi: og'zaki bayon; hikoya, monolog, dialog, suhbat, suyuqlik hikoya, analitik suyuqlik. Tarixiy manbalar bilan ishlash; tarixiy adabiyotlar, tarixiy hujjatlar. Ko'rgazmali metodlar: shartli-grafik illyustratsiyativ ko'rgazmalilik, surat tahlili, rasm ishlash, kontur xaritani to'ldirish, amaliy; qirg'ish, modellar, maketlar tayyorlash, mehnat qurollarini tayyorlash tarixni o'rganishda tadqiqotchilik metodi.

5-modul. Tarix ta'limi vositalari.

1-mavzu: Tarix darslarida ta'lim vositalaridan foydalanish

Ta'lim vositalari: tushuncha va mazmuni. Grafik organayzerlar texnikasi. Ma'lumotlarni tarkiblashtirish va tarkiblarga bo'lish, o'rganilayotgan tushunchalar o'rtasidagi aloqa va o'zaro aloqani o'rnatishning yo'l va vositalari. Ma'lumotlarni tahlil etish va taqoslashning yo'l va vositalari. Muammoni aniqlash, tahlil etish va hal etishni rejalashtirishning yo'l va vositalari

2-mavzu: O'rta maxsus, kasb hunar tizimida tarix fanidan o'quv metodik majmualar

O'rta maxsus ta'lim tizimida tarix fanidan o'quv metodik majmualar me'yoriy hujjatlar komponenti. Kasb hunar tizimida tarix fanidan o'quv metodik majmuaning metodik komponenti. O'quv metodik majmualar komponentlarini mazmun-mohiyati.

Zamonaviy o'quv-metodik majmualar o'quv-metodik materiallarining turli shakllari (elektron, qog'oz va h.k.) kompleksi, fanning dasturlariga mos keluvchi, o'quv-metodik ta'minotdan foydalanish metodikasini o'zida mujassamlashtirganligi. Hozirda zamonaviy didaktik materiallarga quyidagi talablar: tuzilishining modulliligi; mazmunining to'laqonligi; mantiqiy bayon etilganlik; o'quv materiallarini o'rganish bo'yicha yo'riqnomaga egalligi; nazorat topshiriqlarining mavjudligi; izohli lug'at va manbalar ro'yxati mavjudligi.

3-mavzu: O'rta maxsus, kasb hunar tizimida tarix fanidan elektron o'quv metodik majmualar

Elektron o'quv-metodik majmualar an'anaviy majmualardan farqliroq, o'qitishning kompyuter va an'anaviy texnologiyalari birligi sifatida namoyon bo'lishi. Elektron o'quv-metodik majmualar tashkiliy-metodik, axborot-o'rgatuvchi va nazorat qiluvchi didaktik funksional bloklari.

3. 8-sinf DTS, dastur, Jahon va O'zbekiston tarixi darsligi tahlili.

4. O'qituvchining taqvimiy ish rejasini tuzishi.

Kasb-hunar kollejlarda tarix fanidan o'quv jarayonini o'rganish

1. Jahon va O'zbekiston tarixi o'quv fanidan mavjud dastur, darslik va metodik qo'llanmalarni tahlili.

2. Akademik litseylarning ijtimoiy gumanitar, tabiiy, aniq fanlar yo'nalishlaridagi ishchi rejalarning tahlili va o'ziga xos xususiyatlari

Akademik litseylarning tarix fanidan o'quv jarayonini o'rganish

1. Jahon va O'zbekiston tarixi o'quv fanidan mavjud dastur, darslik va metodik qo'llanmalarni tahlili.

2. Akademik litseylarning ijtimoiy gumanitar, tabiiy, aniq fanlar yo'nalishlaridagi ishchi rejalarning tahlili va o'ziga xos xususiyatlarini tahlil etish.

V. Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakli va mazmuni

Darslik va o'quv qo'llanmalarining (ularning to'la ta'minlanganligi taqdirda) boblari va mavzularini o'rganish. Tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruza qismlarini o'zlashtirish. Fanning boblari va mavzulari ustida ishlash.

Tarix o'qitish metodikasi fanidan nazariy va amaliy mashg'ulotlar o'tish davomida talabalarni ijodiy jarayonga yonaltirish, ularni tahlil qilish, mustaqil ishlashga o'rgatish, mashqlar bajarish. Malakaviy amaliyotni o'tish chog'ida yangi texnika, jihozlar, keng ko'lami ilmiy ish olib borishga qulay jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish. Talabalarining ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq holda fanning muayyan boblari va mavzularini chuqur o'rganish.

Tavsiya etilayotgan mustaqil ta'lim mavzulari

1. Tarix o'qitishning metodlari va ularning klassifikatsiyasi

2. Tarix o'qitishning ko'rsatmali metodlari

3. Tarix darslarida O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti I.A. Karimov asarlaridan foydalanish

4. Tarix darslarida manbalar badiiy va boshqa adabiyotlardan foydalanish

5. Zamonaviy tarix o'qituvchisiga qo'yiladigan talablar

6. Tarix darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish

7. Tarix darslarida o'quvchilarning bilim va tekshirish hamda baholash

8. Tarix fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish

9. Tarix bo'yicha sinfdan tashqari olib boriladigan ishlar

10. Tarix xonasining o'qituvchi tomonidan ilmiy-metodik jihozlanish talablari

11. Umumiy o'rta ta'lim tizimidagi Jahon va O'zbekiston tarixi darslarining tahlili

12. Kasb-hunar kollejlarda tarix darslarini tahlil qilish

13. Akademik litseylardagi tarix darslarini tahlil qilish

14. Tarix darslariga qo'yiladigan didaktik talablar

15. O'rta maxsus ta'lim tizimida kichik akademiyalarni tashkil etish

4. O'lkashunoslik muzeylari va tarixiy obidalariga, zamonaviy arxitektura inshootlariga ekskursiyalar uyushtirish.

Dars jarayonini tashkil etishda usul va vositalarni aniqlash

Talabalar laboratoriyaviy mashg'ulotlarida tarix darslarini kuzatib, metodik tahlilini amalga oshiradilar.

Reja:

1. Tarix darslarining umumiy tahlili.
2. Aniq muammolar bo'yicha darslarni tahlilini amalga oshirish.

Mashg'ulotning mazmuni

Talabalarda metodik usul va vositalardan mustaqil foydalanishda ko'nikma va malakalarni hosil qilish. O'quv materialini o'qitishning metodik usullarini tamlash. Darsni tashkil etish, dars jarayonida o'quvchilar bilimni nazorat qilish malakalarini shakllantirish.

Darsni kuzatish uchun savol va topshiriqlar: Dars oxirida o'qituvchi qanday natijalarga erishdi? Ular sizni qanday qiziqitgan dars ishlamasiga mos tushadimi?

- O'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini tekshirish nimaga qaratilgan?

Ular qanday usullar va vositalardan foydalanib o'qitilgan?

- O'qituvchi o'tilgan mavzuni yangi mavzu bilan bog'lashi.

Reja:

1. Tarix darslarining umumiy tahlili.
2. Aniq muammolar bo'yicha darslarni tahlilini amalga oshirish.
3. Mavzuning dastur va darajalarida yoritilishi.
4. Talimiy, tarbiyaviy va ijtimoiy-tarbiyaviy vazifasini ishlab chiqish

Dars jarayonini tashkil etish

Mavzuni an'anaviy va zamonaviy metodlar asosida o'qitish.

Darsning texnologik shakllari tahlil chiqish. Darsning maqsad va vazifalari, moddiy-texnik jihozlanishi, o'quv jarayonining mazmuni, vaqt bo'yicha taxminiy taqsimlanishi, darsning borishi, asosiy tayanch tushuncha va atamalar bilan ishlash, o'quv jarayonini amalga oshirish texnologiyasi, kutiladigan natijalar, kelgusi rejalar.

Mavzuni o'qitishda "oqil harakat", "muammoli ta'lim" "loyiha", "zigzag", «tarmoqlar», «klastar», «muammoli vaziyatlarni yaratish» texnologiyalaridan foydalanish.

Mavzuga oid qo'shimcha materiallarni tayyorlash, ular bilan ishlay olish. texnologiyalaridan foydalanish

Umumiy o'qitish ta'lim tizimi Jahon va O'zbekiston tarixi

o'quv jarayonini o'rganish

1. 5-6-7-sinf DTS, o'quv dasturi, Jahon va O'zbekiston tarixi darsligi tahlili: matn va matndan tashqari kompyuter orqali (asosiy, qo'shimcha, izohlovchi, uslubiy, illyustratsiyalar, mundarij) tashkil

2. O'qituvchining ta'limiy tashqari ishlarini tuzishi.

6-modul. Tarix ta'limida mustaqil ishlar

1-mavzu: Tarix darslarida mustaqil ishlarni tashkil etish

Mustaqil ishlarni mazmuni. O'quvchilar mustaqil ishlarni tashkil etishning asosiy tamoyillari. Mustaqil ismni amalga oshirishda o'quvchi bajarilishi lozim bo'lgan vazifalar. O'quvchilar mustaqil ishi bo'yicha mashlahatlarni tashkil etish tartibi

7-modul. Tarix ta'limining zamonaviy muammolari va rivojlanish tendentsiyalari

1-mavzu: Zamonaviy tarix o'qituvchisiga qo'yiladigan talablar

O'qituvchining darsga tayyorgarligi funktsiyalari va bosqichlari. Dars mazmuni va turini aniqlash, adabiyotlar ko'lami, darsni metodik jihozlash

O'qituvchiga qo'yiladigan talablar. O'qituvchining shaxsiy xususiyatlari.

Darsni tashkil etish kasbiy mahorati. Dars va darsdan tashkari ishlarda o'quvchilarni tarbiyalashda tarix o'qituvchisini faoliyati. Baholash mezonlari.

2-mavzu: Tarix darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish

Darsga formal-an'anaviy, akademik yondoshuvdan voz kechish zaruriyati. Pedagogikada dars jarayoniga yangicha yondoshuvlarning (innovatsiyalarning) maqsad va vazifalari. Texnologiya tushunchasi. Texnologiya va metodika. Ta'lim texnologiyasi va o'qituvchi. Darsning texnologik kartasi. Ta'lim jarayonida interfaol usullar. Interfaol usullar-o'quvchilarning o'zaro va o'qituvchi bilan faol muloqoti sifatida. Bunday pedagogik usullarni qo'llash shartlari. Psixologik vaziyat yaratish.

Guruhlarda ishlash. Sotsiologik tadqiqotlar o'tkazish, muammoviy anjumanlar tashkil qilish, ilmiy ishlar yozish o'quvchilarni ilmiy izlanishga yo'naltirish shakllari sifatida.

Pedagogik texnologiya va metodika; texnologik karta; interfaol usullar; ta'limda amaliy ishlarni tashkil qilish

3-mavzu: Tarix fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish

Ta'limning texnikaviy vositalari tarix o'qitishsamaradorligini oshirishning muhim omili ekani, tarix darslarida va darsdan tashqari mashg'ulotlarda texnikaviy vositalarni tanlash va ulardan foydalanish metodlari.

Ta'lim sohasida zamonaviy axborot texnologiyalarini qo'llash samarali usullardan biri.

Tarixni o'rganishda masofali o'qitishning o'rni. Masofali o'qitishning mazmuni. Elektron o'quv darsliklari va o'quv metodik komplekslarni yaratish, kompyuter yordamida, kompyuter yordamida dars va prezentatsiyalarini ishlab chiqish. Kompyuter orqali o'quvchilar bilimini rivojlantirish va baholash

8-modul. Sinfdan tashqari ishlar. Tarix xonasi.

1-mavzu: Tarix bo'yicha sinfdan tashqari olib boriladigan ishlar

Sinfdan tashqari olib boriladigan ishlarning ahamiyati, ularning tarix ta'limi bilan uzviy bog'liqligi. Sinfdan tashqari ishlarining o'quvchilarni tarixga

qiziqitirish, ularning ma'naviy rivojlanishi, bilish qobiliyatini rivojlantirishdagi roli. Tarix to'garaklari, uchrashuvlar, konferentsiyalar tarixiy kechalar tashkil qilish. Tarixiy badiiy va hujjatli filmlar namoyishi va tahlili. Kompyuter yordamida dars prezentatsiyalarini yaratish va ularni o'quv jarayoniga tatbiq etish. O'lkashunoslik muzeylari va tarixiy obidalariga, zamonaviy arxitektura inshootlariga ekskursiyalar uyushtirish.

2-mavzu: Tarix xonasini jihozlash

Tarix xonasini ta'limiy, tarbiyaviy va rivojlantiruvchi vazifasi. Tarix kabinetida kurgazmali vositalar Tarix xonasini texnik vositalar bilan ta'minlanganligi. Ilmiy va badiiy adabiyotlar bilan ta'minlanganligi

IV. Seminar va laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimini oshirish mavzular bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

Tarix fani bo'yicha yaratilgan Davlat Ta'lim Standartlari, dasturlar tahlili

- 1.DTS va o'quv dasturlarining maqsadi va vazifalari.
- 2.O'rta umumta'lim maktablari uchun yaratilgan DTS, dasturlar tahlili.
- 3.Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun yaratilgan DTS, dasturlar tahlili.
- 4.Maktab, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari tarix fanlari dasturlari tahlili.
- 5.Maktab, akademik litsey va kasb-hunar kollejlarda o'qitiladigan jahon xalqlari tarixi darsligi va qo'llanmalari tahlili.
- 6.Maktab, akademik litsey va kasb-hunar kollejlarda, o'qitiladigan tarix fanlarining tarbiyaviy ahamiyati.

Tarix darsliklari va ularga qo'yiladigan zamonaviy talablar

- 1.Tarix darsligi bilim manbai va ta'lim vositasi sifatida.
- 2.Tarix darsligining vazifalari ta'lim vositasi asosi muvofiqlashtirish vazifasi.
- 3.Tarix darsligining asosiy tarkibiy qismlari.
- 4.O'quvchilarning darsli matni va illyustratsiyalar bilan ishlash usullari

Tarix o'qitishning tashkiliy shakllari

- 1.Zamonaviy tarix darslari va ularga qo'yiladigan didaktik talablar.
- 2.Tarix darslari klassifikatsiyasi.
- 3.Noan'anaviy dars turlari.
- 4.Darsning texnologik xaritasi

Tarix o'qitishning metodlari va ularning klassifikatsiyasi

- 1.Ta'lim metodlari va usullari.
- 2.Tarix o'qitish metodlari klassifikatsiyasi: og'zaki bayon; hikoya, monolog, dialog, suhbat, suyuqlik hikoya, analitik suyuqlik.
3. Tarixiy manbalar bilan ishlash; tarixiy adabiyotlar, tarixiy hujjatlar.

Tarix darslarida ta'lim vositalaridan foydalanish

- 1.Ta'lim vositalari: tushuncha va mazmuni. Grafik organayzerlar texnikasi.
- 2.Ma'lumotlarni tarkiblashtirish va tarkiblariga bo'lish, o'rganilayotgan tushunchalar o'rnatilgan aloqa va o'zaro aloqani o'rnatishning yo'l va vositalari.
- 3.Ma'lumotlarni tahlil etish va taqqoslashning yo'l va vositalari.
- 4.Muammoni aniqlash, tahlil etish va hal etishni rejalashtirishning yo'l va vositalari

Tarix darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish

- 1.Pedagogik texnologiya tushunchasi.
- 2.Tarix darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanishning maqsad va vazifalari.
- 3.Amaliy mashg'ulotlarning interfaol usullari.

Tarix darslarida o'quvchilarning bilim, malaka va ko'nikmalarini, tekshirish hamda baholash

- 1.O'quvchilarning bilim, malaka va ko'nikmalarini tekshirib, baholab borishning maqsadi va vazifalari.
- 2.Tarixiy asosiy tushuncha va jarayonning qonuniyatlarini o'quvchilar tomonidan tushunib, og'li o'zlashtirilganini tekshirish metodlari.
- 3.Test, yozma ishlar, og'zaki so'rov va reyting tizimi orqali o'quvchilar bilimini tekshirish va baholash mezonlari.

Tarix fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish

- 1.Tarix darslarida va darsdan tashqari mashg'ulotlarda texnikaviy vositalarni tanlash va ulardan foydalanish metodlari.
- 2.Ta'lim sohasida zamonaviy axborot texnologiyalarini qo'llash .
- 3.Tarixni o'rganishda masofali o'qitishning o'rni.
- 4.Kompyuter orqali o'quvchilar bilimini rivojlantirish va baholash.

Tarix bo'yicha sinfdan tashqari olib boriladigan ishlar

- 1.Sinfdan tashqari olib boriladigan ishlarning ahamiyati, ularning tarix ta'limi bilan uzviy bog'liqligi.
- 2.Tarix to'garaklari, uchrashuvlar, konferentsiyalar tarixiy kechalar tashkil qilish. Tarixiy badiiy va hujjatli filmlar namoyishi va tahlili.
- 3.Kompyuter yordamida dars prezentatsiyalarini yaratish va ularni o'quv jarayoniga tatbiq etish.